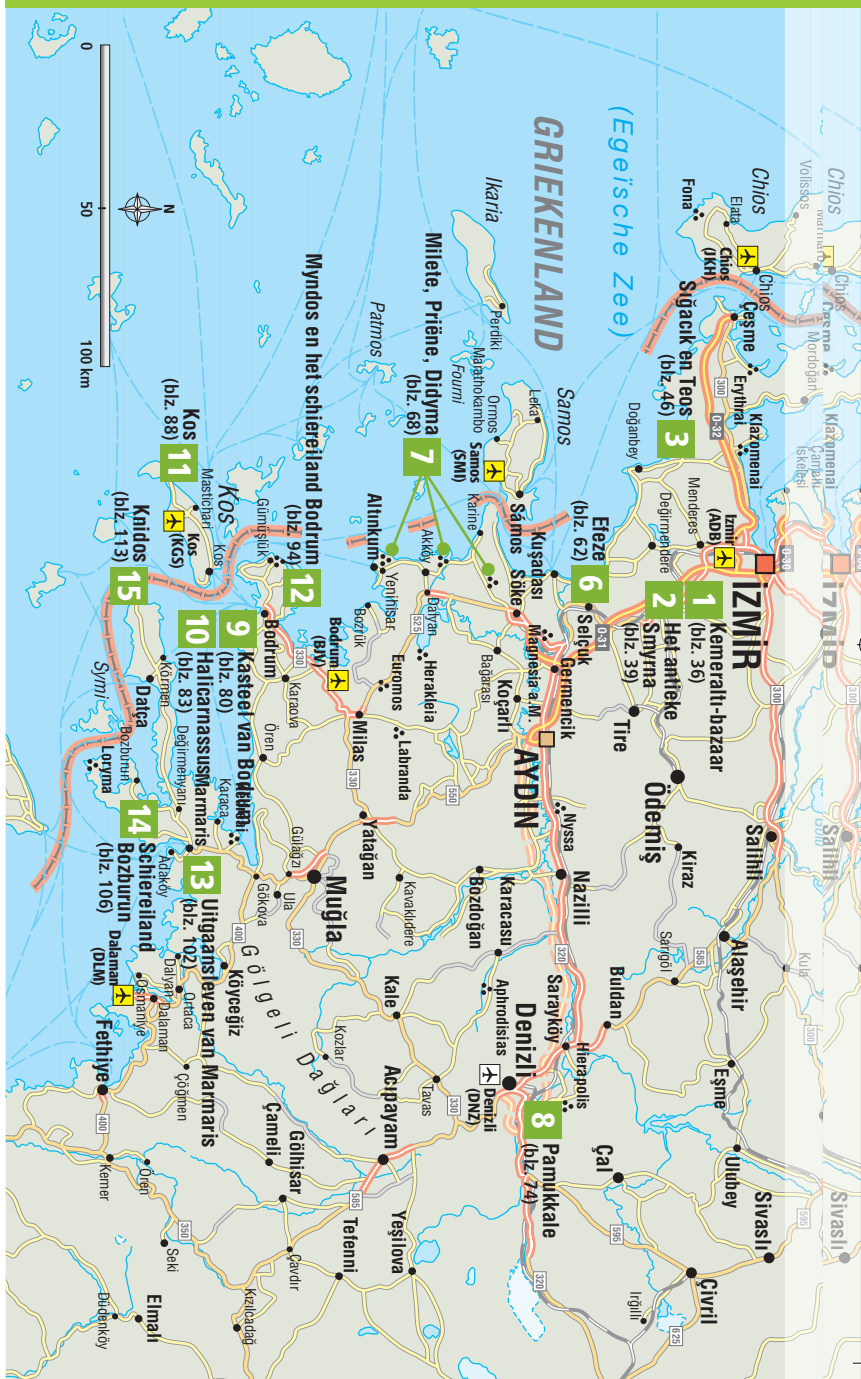

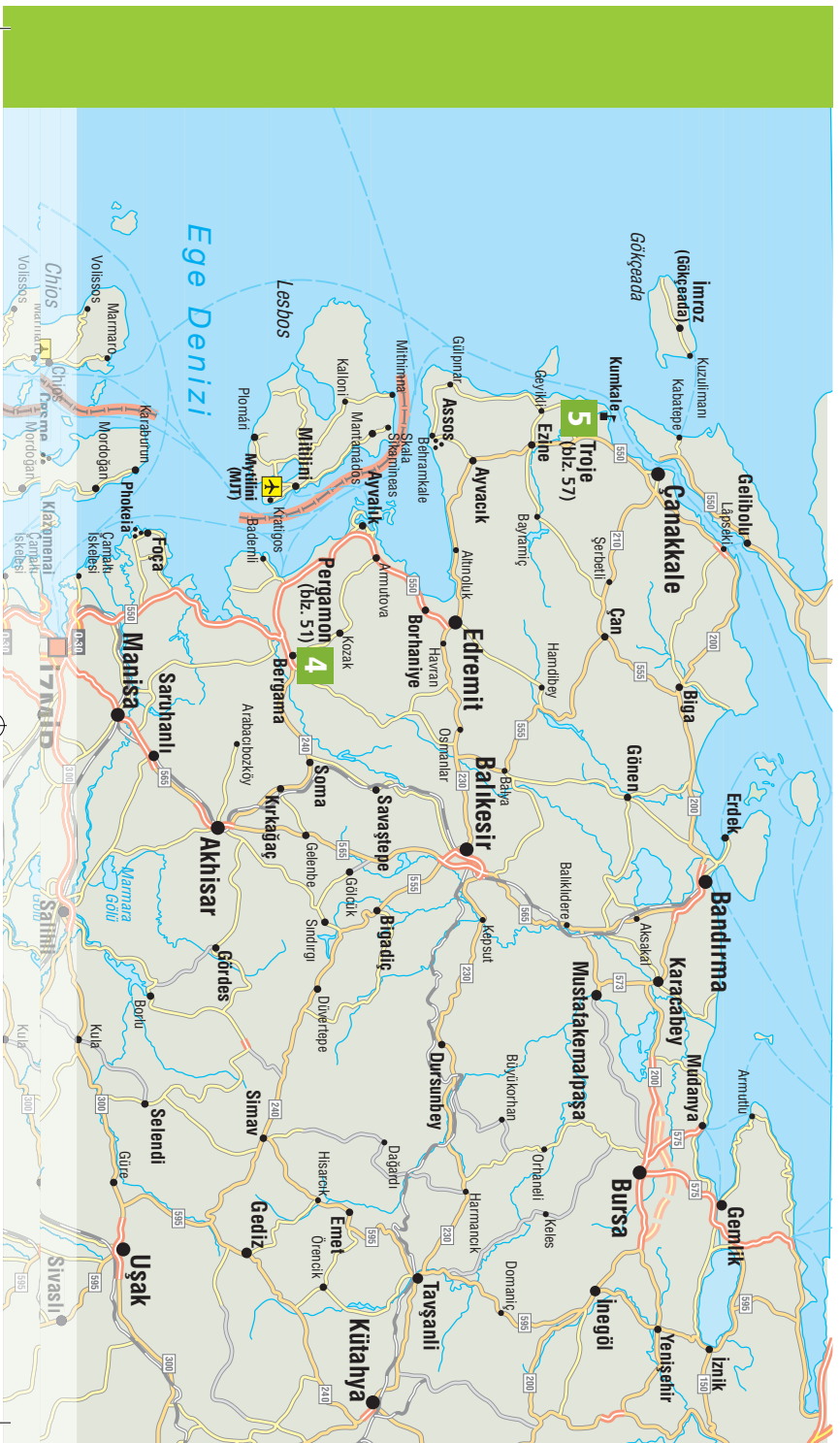
ANWBEXTRA

Turkse westkust

De 15 hoogtepunten in een oogopslag

Welkom

Merhaba	6
Ter oriëntatie	8
Kennismaking, de Turkse westkust in cijfers	10
Geschiedenis, heden, toekomst	14
Overnachten	16
Eten en drinken	18
Praktische informatie	20

Onderweg langs de Turkse westkust

İzmir en het noordelijke deel van de westkust	32
İzmir 32, Çeşme 42, Foça 45	
Bergama / Pergamon 50, Ayvalık 55	
Kuşadası en omgeving	60
Selçuk / Efeze 60, Kuşadası 61	
Didim 71, Söke 73	
Bodrum en omgeving	76
Bodrum 76, Gümbet 87, Bitez 90	
Turgutreis 93, Milas 97	
Marmaris en omgeving	98
Marmaris 98, Akyaka 109	
İçmeler 109, Turunç 111	
Datça 112, Muğla 115	

De 15 hoogtepunten

1 Ontdekking van de Kemeraltı-bazaar – van bazaar naar Konak	36
Kijken en kopen op de grote bazaar van İzmir.	
2 Het antieke Smyrna – van Kadifekale naar Bayraklı	39
Van de antieke Akropolis naar het oudste deel van Smyrna, de geboorteplaats van de dichter Homerus.	
3 Vissersdorp en Genuese vesting – Sığacık en Teos	46
Autorit van Çeşme, İzmir of Kuşadası naar een vissersdorp.	
4 Zwerftocht in Pergamon – van de burcht naar het Asklepieion	51
Wandeling vanaf de burchtheuvel met de vroegere residentie van de koningen van Pergamon door Bergama.	

5	Over de beroemde helden – excursie naar Troje en Assos	57
	Tocht langs de ‘Olijvenriviera’ aan de Golf van Edremit naar Troje helemaal aan het noordeinde van de westkust.	
6	Ruïnes en olijven – wandeling door Efeze	62
	Van Selçuk door olijfbossen naar het Zevenslapersdistrict en dan langs de ruïnes van de Romeinse metropool.	
7	De verdwenen zee – Milete, Priëne en Didyma	68
	Autorit naar de vlakte van de grote Meander met drie belangrijke steden uit de oudheid en naar het idyllische Bafameer.	
8	Sneeuw Witte versteende cascaden – Pamukkale	74
	Naar de beroemde sneeuw witte kalkterrassen nabij de antieke stad Hiërapolis in het binnenland.	
9	In het spoor van de kruisridders – het kasteel van Bodrum	80
	Museum voor Onderwaterarcheologie in het ridderkasteel.	
10	Halicarnassus – het Mausoleion en de Myndospoort	83
	Stadswandeling door de buitenwijken.	
11	Een kort boottochtje – naar het Griekse eiland Kos	88
	In 20 minuten naar Griekenland.	
12	Levendige rondrit – Myndos en het schiereiland Bodrum	94
	Excursie naar visrestaurants aan een idyllische baai.	
13	Partystad – het uitgaansleven van Marmaris	102
	Een avond in de uitgaansstraat van Marmaris – van een drankje bij zonsondergang tot de hele nacht door dansen.	
14	Imkersdorpen en jeepsafari’s – het schiereiland Bozburun	106
	Kleine dorpjes in een vrijwel onbewoonde streek.	
15	Reis naar het einde van de wereld – Knidos	113
	Langs stille baaien naar de antieke stad Knidos, in de oudheid befaamd om het eerste beeld van een naakte vrouw.	

Toeristische woordenlijst	114
Culinaire woordenlijst	116
Register	118
Colofon	126
Paklijst	127
Extra-routes	128

- Deze symbolen in de tekst verwijzen naar een plattegrond
 Dit symbool in de tekst verwijst naar één van de 15 hoogtepunten
 Dit symbool in de tekst verwijst naar een Waar voor je geld!-tip

Merhaba – Welkom

In de vroege avond werpt de ondergaande zon een gouden gloed over het kasteel van Bodrum, dat wordt omringd door excursieboten en pleziervaartuigen. Het meer dan 500 jaar oude kasteel werd gebouwd door de ridders van de johannieteorde, die uit alle delen van Europa afkomstig waren. Langs de westkust van Turkije zijn overal Europese sporen te vinden: ruïnes van de oude Grieken en Romeinen, burchten van de Genuezen en de johannieters en verlaten orthodoxe kerken van de Grieken, die hier pas in 1923 wegtrokken.

Ter oriëntatie

De Turkse westkust is op cultureel vlak een van de rijkste en interessantste regio's aan de Middellandse Zee. Tegen 1000 v.Chr. vestigden zich hier al Grieken. Phokeia, Milete en Smyrna waren drie van de belangrijkste steden in de klassieke oudheid. Veel in de leefstijl van de huidige bewoners herinnert nog steeds aan de Griekse cultuur.

Izmir

De grootste stad aan de westkust en ook de op twee na grootste van heel Turkije is **Izmir** (► C 6), dat in de oudheid Smyrna heette. In de 19e eeuw was Smyrna de belangrijkste handelsstad van het Ottomaanse Rijk, en ook nu nog geldt het als de meest internationaal georiënteerde, liberaalste en modernste metropool van het land. Ondanks grootschalige nieuwbouw herinnert nog veel in de geboortestad van de dichter Homerus en de reder Aristoteles Onassis aan de oudheid, dat deels wordt bewaard in uitstekende musea. Maar Izmir biedt ook gelegenheid om uitgebreid te winkelen in de Kemeralti-bazaar of de trendy boetieks van Alsancak, en om de avond aangenaam door te brengen in de cafés aan de Kordon, de kustboulevard.

Op de punt van het schiereiland, dat van Izmir naar het westen uitsteekt, ligt **Çeşme** (► B 6), een klein havenstadje met mooie zandbaaien en de bekende surflocatie **Alaçatı**. Interessant is een uitstapje naar het idyllische **Siğacık** (► B 6) met zijn visrestaurants aan de haven en de ruïnes van het oude **Teos** (zie blz. 46).

Het noorden van de westkust

De streek ten noorden van Izmir is niet bijzonder toeristisch, maar beschikt met

de beroemde antieke locaties Troje en Pergamon over twee mogelijke hoogtepunten van een vakantie in Turkije.

Tot voorbij Bergama staat de streek in het teken van industrie en landbouw. **Foça** (► B 5) is een kleine badplaats aan twee baaien met een haven, en is bekend om de goede visrestaurants. In **Bergama** (► C 4) zijn prachtige resten bewaard gebleven van de koningsstad Pergamon, die in de 2e eeuw v.Chr. het westen van Klein-Azië beheerste. De laatste grote badplaats aan de kust is **Ayvalık** (► B 4), want de kust ten noorden van de Golf van Edremit heeft last van de koude stroming uit de Zee van Marmara. Het plaatsje wordt omringd door een groen kustlandschap van eilanden en baaien. Vanhier voert een uitstapje van een dag u naar Troas met de antieke stad **Troje** (► B 2) helemaal in het noorden aan de zeeëngte van de Dardanellen. Als u in de buurt wilt overnachten, rijdt u op de terugweg naar **Assos** (► B 3), met mooie hotels in oude Ottomaanse karavanserais.

Het zuiden van de westkust

De zuidelijke westkust begint ten zuiden van Izmir met het antieke landschap van Ionië, met de beroemde steden uit de klassieke oudheid. Tevens is deze streek na de zuidkust het populairste vakantiegebied van Turkije, met uitgestrekte bossen, turkooisblauwe baaien en kleine stranden.

Het zuidelijke deel begint met een grote klapper: **Efeze** (► C 7) was vroeger de Romeinse hoofdstad van Klein-Azië, tegenwoordig is het een van de indrukwekkendste ruïnesteden ter wereld. **Kuşadası** (► C 7) is een van de grote moderne badplaatsen, bekend om

een bruisend uitgaansleven – bovendien leggen hier elk jaar zeshonderd cruiseschepen aan voor een bezoek aan Efeze. Verder zuidelijk strekt zich de **Meandervlakte** (► C 8) uit met de antieke steden Priëne en Milete, en de Didymatempel. Meer landinwaarts ligt **Pamukkale** (► G 7) met de beroemde witte terrassen (zie blz. 74).

Bodrum (► C 9) lijkt met zijn witte kubusvormige huizen wel een beetje een Grieks kustplaatsje. Tussen de kale heuvels liggen kleine vlakten met olijfgaarden en cipressen. Het **schiereiland Bodrum** wordt gekenmerkt door tal van baaien met vissersdorpjes, grote villadorpen en het vakantieoord van de Turkse popster Göltürkbükü. In het binnenland heeft het traditionele stadje Milas een pittoreske weekmarkt.

In de richting van **Marmaris** (► E 9) wordt het landschap bergachtiger – hier in het antieke Carië begint de met pijn-

boombossen overdekte keten van het Taurusgebergte. Het groene bergdecor omlijst vakantieplaatsjes als **İçmeler** en **Turunc**, terwijl Marmaris imponeert met een druk uitgaansleven, een mooie jachthaven en luxueuze hotels.

Met de boot

Aan de westkust, en dan speciaal het zuidelijke deel, speelt het zeetoerisme een grote rol in de vorm van **zeilvakanties** met een zeilschip met motor (zie blz. 86). Zo kunt u de mooiste kusten van Turkije verkennen, die vanwege de vele blauwe baaien ook wel turkooizen kusten worden genoemd. Bovendien varen er tegenwoordig veerboten naar de nabijgelegen **Griekse eilanden**. Bij een dagtocht hebt u weliswaar niet al te veel tijd, maar wel voldoende om iets van de sfeer te proeven. Een tochtje naar **Kos** (► C 9, zie blz. 88) heeft het meest te bieden.

Sfeervol verlicht restaurant aan de kade van Marmaris

Kennismaking, de Turkse westkust in cijfers

‘Hier leeft men al in het paradijs’

Het is laat in de middag, de zon werpt reeds lange schaduwen en de lucht is al zo zacht en zwoel als hij de hele lange nacht blijven zal. Van het dakterras van een bar in Bodrum kijken we bij een drankje uit over de haven: motorjachten en zeilboten liggen dicht opeen, de zeilers zitten langs de kade. Ertegenover staat het kasteel in een rode avondgloed; een romantische melodie...

Zo sereen kan een avond in Turkije zijn. ‘Elders leeft men om na afloop in het paradijs te komen, hier leeft men al in het paradijs’ – in de jaren 30 van de 20e eeuw gaf de journalist Cevat Şakir, die naar Bodrum was verbannen als alternatief voor een gevangenisstraf, hoog op van het schiereiland.

Bosgroen en zeeblauw

In vergelijking met de rest van Turkije neemt de westkust een bijzondere plaats in. De rijk gevarieerde subtropische vegetatie in de kuststreek loopt langs de rivier diep landinwaarts door; het berglandschap is overwegend met bos overdekt: ronduit weelderig in het noorden in de omgeving van het regenrijke Idagebergte (Kaz Dağı) ten zuiden van de Dardanellen. In de middenstrook van de westkust liggen natuurlijke restwouden, zoals in het nationaal park Samsun Dağı, en aangeplante bossen zoals bij Marmaris en Fethiye. Maar er zijn ook bergstreken zonder bos – deels door het ontstaan van een karstlandschap, zoals de Yuntdağı bij Bergama, deels door roofofbouw, zoals de Boz Dağları ten oosten van İzmir.

Langs de kust liggen rotsachtige uitlopers tussen de kiezelbaaien en korte stukken strand. Op de stranden ligt

over het algemeen grofkorrelig zand, dat vooral tot aan de vloedlijn met kiezelstenen vermengd is. Het landschap in het zuiden geeft daarentegen berg-hellingen te zien met dichte pijnboom-bossen. Aangezien de vlakten langs de kust en in de rivierdalen bijzonder vruchtbaar zijn, worden deze intensief gebruikt voor de productie van agrarische producten.

Schaduw over het paradijs

Zowel de enorme verstedelijking in met name de regio tussen İzmir en Milas als de aanleg van gigantische vakantieoordopen, met meer dan tienduizend vakantiehuizen langs de kust tussen Bodrum en Marmaris, leggen een steeds grotere druk op dit paradijs.

Er ontstaat bovendien een maatschappelijke tweedeling tussen de rijken, die voor een moderne en westerse leefstijl kiezen, en de armen, die de traditionele islamitische leefwijze aanhouden. Vrouwen in een kleurige pofbroek, zoals gebruikelijk in het Anatolische achterland, zijn hier alleen nog als schoonmaakster te zien. Dat leidt tot merkwaardige sociale verhoudingen: jonge Turkse vrouwen uit de bovenlaag willen graag in een Mallorcaeupdoek over de strandpromenade flaneren. Ze dragen een bikini, roken sigaretten en hebben hun mobieltje voortdurend bij de hand. Vrouwen in pofbroek en met een hoofddoek bedienen vrouwen in weinig verhullende bikini's – en weten dat hun man hen zou vermoorden als ze er ook zo bij zouden lopen.

Tussen zaak en gastvrijheid

In de toeristische kuststreken verdient men in zes maanden meer dan de helft

Kennismaking, de Turkse westkust in cijfers

van de buitenlandse inkomsten van Turkije. Dat het hierbij om een gigantische commerciële zaak gaat, merkt de toerist ook al vrij snel: bij een avondwandeling wordt men helaas voortdurend aangesproken, door tapijthandelaren of souvenirverkopers, door obers, door aanbidders van excursies – natuurlijk wel steeds met een Turkse hoffelijkheid en gastvrijheid, maar op den duur begint het toch op de zenuwen te werken. De Turken die hier zo vloeiend alle mogelijke Europese talen spreken, wonen uiteraard niet zelf aan de kust; ook zij komen alleen in de zomer naar Bodrum of Marmaris om hier een winkel te runnen of om een baantje te vinden. Het volgende jaar kunnen ze weer heel

ergens anders werkzaam zijn, bijvoorbeeld in Alanya of in Kuşadası.

De ‘echte’ kustbewoners raken vaak teleurgesteld als hun handel wordt overgenomen door iemand uit Istanbul (of door de grote reisorganisators uit Europa, die met hun all-inpakketten vooral de kleine plaatselijke ondernemers uit de markt werken). Maar zolang het gaat, probeert men er beter van te worden, bijvoorbeeld door het systeem van verdubbelde prijzen, dat steeds weer verbaast. De prijs staat namelijk nooit vast; de verkoper kijkt naar de beurs van de klant. Dat is geen bedrog, maar sluwheid – en al die slimmigheidjes worden toch ook weer goedgeemaakt door de imponerende, charmante gastvrijheid.

Langs het zuidelijke deel van de westkust zijn met een boot veel afgelegen rotsbaaien te vinden

Kennismaking, de Turkse westkust in cijfers

Kunstenaars in Bodrum

Een ontspannen levensgevoel met alcohol, muziek en goddeloosheid stond aan de wieg van Bodrums carrière als vakantieparadijs. Cevat Şakir Kabaağaçlı (spreek uit als Dsjewat Sjakir Kaba-ahatsjle) vond in de jaren 50 van de 20e eeuw de zeilvakantie uit, toen hij met bevriende kunstenaars en een enorme voorraad raki langs stille baaien voer om daar over de zin van het leven te filosoferen. De benaming *mavi yolculuk* (blauwe reis, zie blz. 86) was dan ook dubbelzinnig bedoeld. Cevat Şakir kreeg de bijnaam Halikarnas Balıkcısı (visser van Halicarnassus) omdat hij tijdens zijn verbanning over het leven van de eenvoudige vissers begon te schrijven. Zo doende werd hij een van de eerste exponenten van een sociaal-realistische literatuur in Turkije (helaas is zijn werk niet in andere talen vertaald). Hij stierf in 1973 en ligt begraven in de omgeving van Bodrum bij Gümbet.

Een andere kunstenaar uit Bodrum was Neyzen Tevfik (1879-1953). Deze

volksdichter, die ook de *ney*, een oude rietfluit, bespeelde, schreef zijn gedichten en anekdotes op servetten, maar vaak droeg hij ze ook alleen met geïmproviseerde zang voor. Hij werd beroemd om zijn ironie tegenover de machthebbers en is vanwege zijn voor de islam lasterlijke verzen een keer in een psychiatrische inrichting opgesloten.

Een van de grote iconen van de Turkse muziek was Zeki Müren. Zijn huis in Bodrum is nu een museum. De in 1999 overleden zanger irriteerde de conservatieven vanwege zijn homoseksualiteit en zijn optredens in travestie, maar bij het grote publiek was hij zeer geliefd. Zijn lijn wordt nu voortgezet door Turkse popsterren als Hande Yener, Tarkan, Mustafa Sandal en anderen, die het dorpje Göltürkbükü op het schiereiland Bodrum tot hun zomerse ontmoetingsplaats hebben uitverkoren.

Souvenirs

Van de vele op Ottomaanse tradities geïnspireerde kunstnijverheidsproducten

Feiten en cijfers

Ligging: de Turkse westkust strekt zich uit van 40° 10' in het noorden (op gelijke hoogte met Tarento) tot 36° 60' in het zuiden (ter hoogte van Tunis).

Tijd: Turkije maakt deel uit van de Oost-Europese tijdzone. Het hele jaar door is het hier een uur later dan in de Benelux, ook gedurende de zomertijd.

Grootte: de afstand van Çanakkale in het noorden tot het uiterste zuiden is het ongeveer 680 km (ca. 9 uur rijden).

Oppervlakte en inwonertal: de vijf provincies van de westkust, Çanakkale, Balıkesir, İzmir, Aydın en Muğla, beslaan een oppervlakte van 57.145 km² en hebben ongeveer 7,2 miljoen inwoners.

Rivieren: Meander (Turks: Büyük Menderes, 550 km), Hermos (Turks: Gediz, 405 km), Kaystros (Turks: Küçük Menderes, 140 km), Skamander (Turks: Karamenderes, 110 km).

Hoogste bergen: het hoogste gebergte is de Gölgele Dağları bij Köyceğiz met een hoogste top van 2295 m; de gemiddelde hoogte ligt rond 1000 m.

Oudste steden: İzmir, de grootste stad, heette onder Griekse protectie sinds 1100 v.Chr. Smyrna, maar bestaat al ongeveer 5000 jaar; in Hettitische spijker-schriftteksten staat de stad vermeld als Ti-smurna. Daarmee is het ongeveer even oud als Troje, dat in het Hettitisch Wilusa heette, en in het Grieks Iliion.

zijn sommige ook van bijzonder hoge kwaliteit: hiertoe behoren objecten van messing of koper (presenteerbladen, kannen), met islamitische of historische motieven beschilderd aardewerk, vazen en andere voorwerpen die uit onyx of albast zijn gesneden, meerschuimpippen en natuurlijk tapijten en kelims. Maar let op: veel van wat als oud wordt aangeprezen, is dat helemaal niet. Bovendien geldt de uitvoer van antiquiteiten (van vóór 1918, ook oude stenen en fossielen) als een misdrijf waarvoor men een gevangenisstraf kan krijgen.

Ook sieraden van goud en zilver, waarvan de prijs altijd naar het gewicht wordt berekend, zijn hier veel te vinden. Bij goud moet u eigenlijk alleen goede kwaliteit vanaf 14 karaat (585/1000) kopen. In het binnenland kunt u bij de plaatselijke makers goedkope gebreide kleding met nomadenpatronen kopen, en verder kruidertjes, honing en confituren.

Vakantieliefde

In de vakantieplaatsen en hotels hebben veel obers zich gespecialiseerd in een charmante behandeling van vrouwelijke gasten – en met groot succes. Toen een Brits boulevardblad de foto van een zestienjarige publiceerde, meldden zich ruim dertig meisjes die met hem naar bed waren geweest. Meestal proberen de charmeurs hun geluk met charme en humor, maar ze kunnen ook zeer vasthoudend zijn. Het heeft weinig zin om boos te worden; elk lachje wordt als een uitnodiging opgevat.

Belangrijke zinnen: waar kom je vandaan – *nereden geliyorsun* (nèrèdèn gèl-jorsoen)? Wat ben je mooi – *çok şıksın* (tsjok sjeksen). Ben je getrouwd – *evli misin* (èvli missin)? Laat me met rust – *beni rahat bırakın* (bèni rahat beraken). Ga weg – *defol!*

Vanouds bestaat er in Turkije een strikte scheiding tussen de mannen-

De Turkse vlag

en de vrouwenwereld. Het huis is aan de vrouw, de straten en de theehuizen zijn aan de man – voor gezinnen of paren is er een *aile salonu*, een van de mannenruimte afgezonderd deel. In de toeristencentra speelt dat tegenwoordig nauwelijks nog een rol, maar wel in de rest van het land. Bij uitstapjes naar het binnenland dienen mannen daarom steeds mannen om inlichtingen of hulp te vragen; vrouwen kunnen zich beter tot Turkse vrouwen richten.

Natuurbescherming

Langs de Turkse westkust strekken zich grote bossen over het berglandschap uit. Door de opwarming van de aarde neemt het gevaar van bosbranden echter toe. Daarom is hier net als overal in het Middellandse Zeegebied zeker waakzaamheid geboden. Het Turkse ministerie voor Milieu en Bosbehoud investeert miljoenen in voorlichtingscampagnes en bescherming tegen bosbranden. De kinderen krijgen op de basisschool al onderricht in het behoud van bossen.

Houd u bij een picknick, een autorit of een bezoek aan archeologische vindplaatsen aan de volgende regels: geen flessen van glas of plastic achterlaten, want deze werken als een brandglas, en geen brandende sigaretten wegwerpen. Open vuur is streng verboden; de verbodsborden zijn voor iedereen duidelijk. Bel bij brand met uw mobiele telefoon het alarmnummer 112.

Geschiedenis, heden, toekomst

Antieke oudheid en hellenisme

In het 2e millennium v.Chr. zijn de Hettieten oppermachtig in het binnenland van Klein-Azië. De westkust staat eerst onder invloed van de Minoïsche cultuur van Kreta, daarna van de Myceense cultuur. In het noorden beheerst de handelsstad Troje de Dardanellen. In 1185 eindigt volgens de overlevering uit de oudheid de Trojaanse Oorlog.

Griekse volken trekken vanaf 1100 v.Chr. naar Klein-Azië: Ioniërs stichten Efeze en Doriërs vestigen zich op Rhodos. Deze twee volken zijn de volgende duizend jaar bepalend voor de geschiedenis van de zuidelijke westkust, waar de Cariërs wonen. De Griekse steden aan de kust maken vanaf de 6e eeuw v.Chr. een culturele bloei door, die zelfs niet ten einde loopt na de onderwerping door de Perzen omstreeks 546 v.Chr.

De opstand van de Ionische steden in 499 v.Chr. lokt de Perzische Oorlogen uit. Athene voert strijd, maar Klein-Azië blijft Perzisch. In 377-353 v.Chr. heerst de Carische vorst Mausolus als Perzische satraap over het zuidwesten van Klein-Azië en maakt van Halicarnassus, het huidige Bodrum, een koningsstad.

Met de veldtocht van Alexander de Grote door het Perzische Rijk wordt vanaf 334 v.Chr. de hele kust Grieks. In de periode van de diadochen na de dood van Alexander doen Pergamon in het noorden en Rhodos in het zuiden zich als de belangrijkste machtscentra gelden.

In de 2e eeuw v.Chr. brengen de Romeinen Klein-Azië onder hun macht; Efeze wordt de provinciehoofdstad. In 46 n.Chr. begint de christelijke missie; in de 3e eeuw is het westen van Klein-Azië het geestelijk centrum van het christendom.

Het Byzantijnse Rijk en het Ottomaanse Rijk

In 330 verplaatst keizer Constantijn de Grote de hoofdstad van Rome naar Byzantium (Constantinopel, het huidige Istanbul). Het christendom wordt de staatsgodsdienst van het Romeinse Rijk, en Klein-Azië blijft tot in de 10e eeuw een kernregio van het Oost-Romeinse ('Byzantijnse') Rijk.

In de 11e eeuw komen in Anatolië de Turkse Seldjoeken aan de macht. Langs de kust worden kleinere emiraten opgericht, zoals dat van de Menteşe bij Bodrum en Milas. Tijdens de kruistochten (1096-1204) vestigen zich Genuezen en Venetianen in versterkte kustplaatsen. In 1309 verovert de kruisriddersorde van de johannieters Rhodos en bouwt in Bodrum de Petrusburcht.

In 1453 verovert de Ottomaanse sultan Mehmet II Constantinopel en bezegelt het einde van het Byzantijnse Rijk. De kuststeden blijven echter in meerderheid bevolkt door Grieken. In 1821-1830 strijden de Grieken van het vasteland voor hun onafhankelijkheid tegen het Ottomaanse Rijk, dat pas in de Eerste Wereldoorlog ineenstort.

Turkse Republiek

In 1923 loopt Griekenlands poging om West-Turkije te annexeren uit op een fiasco: 1,5 miljoen Grieken in Klein-Azië moeten het land verlaten. Mustafa Kemal, die zich later Atatürk noemt, roept de Turkse Republiek uit. Met zijn omvangrijke hervormingen stuurt hij aan op een verwestering van het land. Hij sterft in 1938, maar het eenpartijbewind van zijn Republikeinse Volkspartij (CHP) eindigt pas in 1950, als de conservatieve de verkiezingen winnen.

Economische problemen en politieke conflicten beantwoordt het leger driemaal (1960, 1971, 1980) met een staatsgreep. Hierbij neemt het leger tevens de politiek steeds een positie in als hoeder van de staat en houdt daarmee ook de areligieuze grondwet en de oriëntatie op het westen in stand.

Turgut Özal (Anap) voert vanaf 1983 een liberale economische hervorming in. Daarmee begint de toeristische ontwikkeling van de westkust. Het land maakt een enorme modernisering door, maar die brengt alleen een kleine elite welvaart. Tevens daalt de Turkse lira sterk in waarde (wel 100% per jaar).

In 1995 boekten de moslims een grote winst bij de verkiezingen en komen zelfs in de regering, maar ze worden in 1997 onder druk van het leger aan de kant gezet.

Heden en toekomst

Na een grote inflatiecrisis behaalt de gematigde islamitische AK-partij in 2001 de absolute meerderheid. De leider Tayyip

Recep Erdoğan wordt minister-president. De AKP streeft enerzijds met hervormingen naar toenadering tot de Europese Unie, maar anderzijds ook naar een sluipende islamisering van Turkije.

Door de financiële crisis van 2008 raken de onderhandelingen over toetreding tot de EU in het slop. Erdoğan haalt de betrekkingen met Iran en Rusland aan, vooral uit economische overwegingen. Dankzij de strenge regulering van de financiële sector kan Turkije de crisis goed doorstaan. Al in 2010 haalt de Turkse economie weer een groeipercentage van 7% (in 2012 nog maar 3,5%).

De Ergenekon-affaire brengt in 2010 een politieke aardschok teweeg – hoge militairen worden gevangengezet omdat ze een staatsgreep zouden beraamen. Datzelfde jaar wijzigt de AKP de grondwet om de macht van de republikeinse elite in te nemen. Aanklachten op basis van vervalste bewijzen stapelen zich op. In 2012 roept de aanklacht tegen Fazil Say, de bekende Turkse sterpianist, wereldwijd verontwaardiging op.

Antieke pracht bij de Celsusbibliotheek in Efeze

Overnachten

In Turkije bestaat een gigantisch aanbod aan hotels in elke categorie, en er wordt nog steeds bijgebouwd. In alle plaatsen langs de kust staan tegenwoordig nieuwe luxehotels pal naast bouwplaatsen en tal van oudere hotels. De chicste hotelcomplexen (waarvan vele in de brochures staan) liggen overigens op grote afstand van de uitdijende stads- en dorpscentra. Als u voor zo'n hotel kiest, krijgt u meestal weinig mee van de karakteristieke sfeer van het land. Maar als u toch ook iets van het land zelf wilt ervaren, hebt u volop keus uit hotels in of nabij een plaatselijk centrum – misschien helemaal niet zo luxueus, maar wel midden in het leven.

Goede locaties voor gezinnen zijn Ilica nabij Çeşme, Bitez nabij Bodrum, en İcmeler nabij Marmaris en Sarigerme. Voor sportieve vakanties heeft Marmaris en omgeving het meest te bieden. Kuşadası is een goede standplaats voor dagtochten naar de grote vindplaatsen uit de oudheid. De populairste uitgaanscentra zijn in Kuşadası, Gümbet, Bodrum-Centrum en Marmaris te vinden. Als een vaak onderschatte vakantiebestemming, ook voor een lang weekend, biedt İzmir een gevarieerde Turkse ambiance: luxehotels, oosterse bazaars, uitstekende musea en trendy clubs.

Hotelcheck: als u wilt weten hoe uw hotel werkelijk is, kunt u op diverse forums op internet informatie inwinnen. Als u niet alleen geklaag over slecht eten en verdunde alcoholische dranken wilt horen, maar ook positieve waarderingen en uitvoerige beschrijvingen, kijk dan bijvoorbeeld op www.holidaycheck.nl.

Hotels en pensions

De hotels (Turks *otel*) worden door het ministerie van Toerisme ingedeeld in categorieën met sterren. Vanaf drie sterren biedt een hotel standaard een zwembad en ontbijtbuffet, en spreekt men vreemde talen min of meer goed. Vijfsterrenhotels bieden de entourage van een clubhotel, de hotels met minder dan drie sterren komen overeen met een pension.

In alle vakantiestadjes aan de kust zijn tal van aangename **pensions** (Turks *pansiyon*) te vinden, die doorgaans een gemoedelijke sfeer bieden en hier en daar zelfs over een zwembad beschikken. Maar belangrijk is wel dat u eerst de kamer bekijkt voordat u boekt (bedden, douche, wc-spoeling).

Vrijwel altijd is het ontbijt bij de kamerprijs inbegrepen. Voor bescherming tegen muggen (horren) wordt echter nauwelijks gezorgd; een spuitbus, of beter nog een muskietennet, kan in de periode van juni-september goed van pas komen.

Vooraf het aantal op een reusachtig terrein aangelegde clubhotels is enorm toegenomen. De meeste bieden naast een compleet amusementsprogramma ook all-inbediening: u krijgt een plastic armband en kunt zonder bijbetaling eten en drinken krijgen (waarvoor u echter vaak wel lang in de rij moet staan). Als u voornamelijk zon en ontspanning zoekt, bent u hier aan het juiste adres; maar van het land zelf merkt u verder weinig. Als u ook iets van Turkije wilt zien, moet u toch ook eens de uitgang opzoeken. Dat geldt overigens in het bijzonder voor liefhebbers van lekker eten, want de grootschalige keuken wil nog wel eens tegenvallen.

Zwembad met zeezicht: een clubhotel bij Marmaris

Appartementen en studio's

In alle vakantieplaatsen verhuren particulieren ook appartementen in kleine huisjes: meestal een slaapkamer, een woon-slaapkamer met eenvoudige keukens en douche / wc. De prijs voor een eenvoudig appartement is te vergelijken met die van een pension. U krijgt weliswaar geen ontbijt, maar u kunt wel zelf koken. Meestal liggen deze huisjes rustig te midden van groen, maar zelden pal aan het strand.

Zo eens in de drie dagen wordt er schoongemaakt. Grote bijkomende kosten zijn er niet. Beddengoed en handdoeken staan ter beschikking; zonder toeslag voor een laatste schoonmaak.

Reserveren en prijzen

Behalve in het hoogseizoen van half juli tot eind augustus is altijd overal wel een vrije kamer te vinden. Maar als u graag verzekerd wilt zijn van een bepaald hotel, kunt u beter reserveren. Vrijwel alle

hotelhouders spreken Engels of Duits. Turken nemen de telefoon bijna nooit op met hun naam, maar zeggen alleen *efendim* (hallo). Via tal van toeristische websites kunt u rechtstreeks boeken (meestal de luxe- en middenklasse-hotels). Veel particuliere hotels hebben een eigen website, maar die bieden zelden voordeel, want ter plekke kunt u meestal een lagere prijs bedingen (€).

Luxe- en middenklassehotels hantieren echter tarieven die aanzienlijk boven de all-inprijs liggen (2 pk vanaf € 150); kleine pensions en appartementen zijn te krijgen voor € 25-50. Afhankelijk van het seizoen kunnen de prijzen met 40% variëren. Deze zijn vaak in euro's vermeld, maar worden omgerekend in de dagkoers van de Turkse lira. De standaardprijs geldt in het geval van twee personen, voor singles geldt een kleine opslag (rond 20%); voor een extra bed betaalt u ongeveer 30% meer. Voor kleine kinderen rekent men meestal niets.

Eten en drinken

De Turkse keuken

De Turkse keuken staat bekend om de combinatie van talrijke invloeden uit de keukens van de diverse volken binnen het voormalige Ottomaanse Rijk: van Grieks en Arabisch tot Bulgaars en Kaukasisch. Er is een grote keus aan **voorgerechten** (Turks *mezeler*), die vergelijkbaar zijn met de Spaanse tapas: kleine hapjes als smaakmaker, waarbij men vaak ook alcohol drinkt. De voorgerechtes variëren van allerlei salades en groentepasteitjes tot stoofgroenten en ingelegde stukjes inktvis of gebakken lever. Bij het grote aanbod aan groenten vinden ook vegetariërs altijd iets van hun gading.

Bij de **hoofdgerechten** domineren vooral grillgerechten van kip, lams- of rundvlees, en aan de kust natuurlijk ook veel gerechten met vis, schelp- en schaaldieren (zie hieronder). Varkensvlees wordt niet geserveerd, omdat de Koran dit verbiedt.

Probeert u beslist eens de over het algemeen heerlijke stoofgerechten, die in eenvoudige restaurants (*lokanta* genaamd) in warmhoudvitruines worden gepresenteerd. In de toeristische restaurants biedt men dergelijke groentevleescombinaties vaak aan onder de Engelse benaming *casserole* – maar hierbij is doorgaans de bereidingstijd niet lang genoeg geweest.

Een populair **dessert** is fruit (bijvoorbeeld *karpuz*, watermeloen) of ijs (*dondurma*). Maar ook zoet gebak smaakt heerlijk bij een kopje koffie, zoals *baklava* (zoet honinggebak met walnoten en pistachenoten).

Restaurants

In alle vakantieplaatsen hebt u een enorme keus aan restaurants. Een all-inverblijf in een hotel is eigenlijk minder interessant, want met een beetje durf kunt u uw vakantie ook tot een culinaire belevenis maken.

Over het algemeen geldt dat Turkse restaurants goedkoper zijn en meer variatie bieden – en zeker niet slechter zijn €. Zulke restaurants noemt men bijvoorbeeld *pide salonu* (met deeggerechten), *köftescisi* (met gehaktballetjes) of *lokanta* (met grill- en stoofgerechten). De meeste zijn te vinden bij het busstation. Hier kunt u vaak de voorgedroogde gerechten op een warmhoudplaat uitzoeken en krijgt u een goede maaltijd voor zo'n TL 20 (€ 7,35).

In het verfijndere *restoran* ligt het prijsniveau aanmerkelijk hoger, zeker als men een Europese of Aziatische keuken biedt. In toprestaurants betaalt u zelfs meer dan in eigen land – zonder de bijbehorende kwaliteit. Meestal wordt het aanbod in de koelvitruine in diverse talen toegelicht.

De vis wordt duur betaald

Verse vis uit de Middellandse Zee is in principe pittig geprijsd – in de toeristencentra vaak zelfs schaamteloos duur – ook als de vis uit een kwekerij afkomstig is. In bepaalde toprestaurants in Bodrum betaalt men bijvoorbeeld voor een 'visplateau' al gauw TL 150 (€ 55) of meer. Daarom is het dringend aan te bevelen bij het wege aanwezig te zijn en vooraf naar de prijs te informeren.

Keurige presentatie van heerlijkheden uit de Middellandse Zee

Dranken

Thee (Turks *çay*) is de nationale drank en tevens een symbool voor gastvrijheid. Zwarte thee wordt sterk gezet en dan verdund in kleine glazen geserveerd; in de theetuin (Turks *çay bahçesi*) kunt u ook een samovar (Turks *semaver*) bestellen en de procedure zelf ter hand nemen. De Turkse **koffie** (Turks *kahve*) is meestal alleen te krijgen in de betere restaurants. Deze wordt van tevoren gezoot en met drab onderin geserveerd.

Turkse **wijn** (Turks *şarap*, wit: *beyaz*, rood: *kırmızı*) is niet per se slechter dan geïmporteerde wijn. De bekendste wijnregio is de noordelijke streek van het kustgebied; de druiven komen onder de naam *çanakkale* op de markt. Overigens komt de rode wijn vaak veel te warm op tafel; de witte wijn wordt ijskoud geserveerd.

Bier (Turks *bira*) wordt in Turkije veel meer gedronken dan wijn. Er zijn veel buitenlandse importbieren, maar het eigen product **Efes** is uitstekend te drin-

ken. Een karakteristieke drank uit de traditionele keuken is **ayran**, een verdunde en gezouten yoghurtdrink.

Naast *çay* en *ayran* is **raki** de derde kenmerkende drank van Turkije. Dit is een sterke drank met anijssmaak, zoals ouzo; traditioneel drinkt men deze ongekoued en met wat water verdund. Omdat de drank er dan melkachtig uitziet, noemt men deze ook wel *aslan sütüsü*, 'leeuwenmelk'. Het drankje komt inderdaad op fluwelen poten aan, en werpt ten slotte de sterkste leeuw om. Overigens: 'proost' is in het Turks *şerefe* (uitgesproken als *sjêrefê*)!

'De rekening, alstublieft' is in het Turks '*Hesap lütfen.*' Het is in Turkije ongebruikelijk om in een groep per persoon te betalen. Een **fooi** is altijd welkom, maar een te klein bedrag wordt als belediging opgevat: veel of helemaal niks is hier het motto.

Praktische informatie

Reizen naar de Turkse westkust

Met het vliegtuig

De luchthavens Milas-Bodrum en Dalaman in het zuiden worden alleen bediend door chartervluchten. Diverse prijsvechters vliegen hierheen vanuit Amsterdam of Brussel, zoals Transavia (www.transavia.com), Corendon (www.corendon.nl), Thomas Cook (www.thomascookairlines.com), Arke (www.arkefly.nl) en Jetairfly (www.jetairfly.com). KLM (www.klm.nl) verzorgt lijnvluchten met een tussenstop in Istanbul. Op de luchthavens zijn stevast geldwisselkantoren en autoverhuurbedrijven aanwezig.

İzmir Airport: 25 km ten zuiden van het centrum bij de voorstad Gazimir. Naar İzmir-Centrum met Havaşbussen of İZBAN (zie blz. 42). Een taxirit naar İzmir kost ca. TL 50 (€ 18).

Bodrum Airport: 40 km van Bodrum in de richting van Güllük. Er rijden geen bussen. Een taxirit naar Bodrum kost ca. TL 90 (€ 33).

Dalaman Airport: ongeveer 7 km ten zuiden van de stad Dalaman. In de badplaatsen rijden taxi's voor een vast, duidelijk aangegeven tarief. In Dalaman (taxirit ca. TL 13, € 5) stoppen de intercitybussen naar Fethiye en naar İzmir of Marmaris.

Met de auto

De route over land via de Balkan is niet aan te raden vanwege de hoge visakosten. Eventueel rijdt u in Zuidoost-Europa via de EU-landen Hongarije, Roemenië en Bulgarije. Van de Turkse stad Edirne rijdt u dan naar de Dardanellen, waar elk uur een autoveerboot van Gelibolu naar

Lapseki of van Eceabat naar Çanakkale vaart. Een alternatief is de veerboot van Ancona in Italië naar Çeşme.

Automobilisten dienen te beschikken over een paspoort, het nationale rijbewijs, de autopapieren en de groene verzekeringskaart, die geldig moet zijn voor het Aziatische deel van Turkije. Een allriskverzekering is wenselijk.

Douane

Voor Turkije is een paspoort of een identiteitskaart (voor niet-automobilisten) nodig dat bij aankomst nog minimaal drie maanden geldig is. Een visum is vereist, en is bij binnenkomst in Turkije te koop (€ 10). Ook kinderen hebben een eigen paspoort nodig. Mobiele telefoons, laptops en surfboards moeten worden aangegeven.

Douanebepalingen: bij de terugreis mag u per persoon (ouder dan 17 jaar) 200 sigaretten en 1 l drank met een alcoholpercentage boven 22% belastingvrij uitvoeren. De invoer van gebruiksgoederen en cadeaus is belastingvrij tot een waarde van € 300.

Let op bij vertrek: er gelden extreem strenge wetten tegen drugsmokkel (neem geen pakjes mee van iemand die u op vakantie hebt leren kennen!) en tegen de illegale uitvoer van 'oudheden' van welke aard dan ook, zelfs stenen.

Reizen langs de Turkse westkust

Met het vliegtuig

Türk Hava Yolları, de Turkse staatsmaatschappij, en SunExpress verzorgen goedkope binnenlandse vluchten naar alle grotere steden van Turkije, maar meestal lopen de verbindingen in een

stervorm via Istanbul of Ankara. Tussen İzmir, Bodrum en Dalaman reist u dus steeds via Istanbul.

Met de trein

De Turkse westkust beschikt niet over spoorverbindingen.

Met de bus of dolmuş

De bus is het belangrijkste openbare vervoermiddel. Comfortabele intercitybussen rijden om de twee uur tegen tamelijk lage tarieven (ca. TL 12 voor 100 km) tussen alle grote plaatsen 🇹🇷. De busstations (*otogar*) liggen meestal aan de rand van de stad; van en naar het centrum (*şehir merkezi*) rijden minibussen. Reserveren is alleen nodig op islamitische feestdagen (zie blz. 22); doorgaans kunt u gewoon in de bus betalen. Het vervoer van en naar de dorpen en de plaatsen met veel hotelcomplexen voor toeristen wordt verzorgd met minibussen. Deze zogeheten **dolmuş** functioneren in feite als gemeenschappelijke taxi: ze vertrekken pas als bijna alle zitplaatsen bezet zijn, en onderweg laten ze overal passagiers in- en uitstappen. Het centrale busstation is meestal de halteplaats van de intercitybussen; anders kunt u deze langs de route aanhouden door een hand op te steken. De bestemming staat op de voorruit aangegeven; kaartjes worden in de bus verkocht (tot 5 km ca. TL 5 per rit).

Met de taxi

Taxi's zijn in Turkije bijzonder goedkoop (ca. TL 2 per km volgens de taximeter). Ritten vanaf luchthavens en grote hotels zijn echter duurder. De taxi's zijn allemaal geel en moeten voorzien zijn van een meter; let er bij vertrek op dat deze wordt aangezet. Voor langere afstanden of voor een excursie kunt u met de taxi-chauffeur ook een vast bedrag overeenkomen. In dat geval moet u vooraf over de prijs onderhandelen.

Met de veerboot

Er zijn enkele veerdiensten die geschikt zijn voor een excursie: tussen Bodrum en Datça vaart een boot die plaats biedt aan enkele auto's (zie blz. 86). Van Bodrum-Yalikhavak of Turgutreis naar Didim en van Bodrum naar Gelibolu / Marmaris varen ook snelle draagvleugelboten, maar die hebben geen ruimte voor een auto (zie blz. 86).

Met de auto

Het wegennet van de Turkse westkust verkeert in goede staat. De hoofdwegen zijn bijna allemaal driebaans. In het binnenland staan de zaken er echter anders voor. In bergachtige gebieden zijn smalle, bochtige weggetjes, die zelfs langs steile afgronden niet beveiligd zijn, geen uitzondering. Turkse automobilisten rijden meestal voorzichtig, maar trekken zich soms weinig aan van de verkeersregels. Het verkeer in de steden is in het spitsuur behoorlijk chaotisch.

Huurauto: in alle vakantieplaatsen zijn auto's te huur. Voor vertrek kunt u het best de auto nakijken op beschadigingen en controleren of het reservewiel in orde is. De dagprijzen variëren van € 25 tot € 55 voor een personenauto en van € 60 tot € 80 voor een jeep of een grotere auto. In het laagseizoen valt er wel over de prijs te onderhandelen 🇹🇷. Als u niet over een creditcard beschikt, moet u vooraf een aanzienlijk bedrag contant als borg betalen.

Benzinestations zijn over het algemeen ook op zondag geopend, langs de snelwegen vele zelfs 24 uur per dag.

Waarschuwingsborden:

Dikkat: Let op / Dur: Stop

Yavaş: Langzaam

İnşaat: Wegwerkzaamheden

Tek Yön: Eenrichtingsverkeer

Şehir Merkezi: Stadscentrum

Praktische informatie

Tips: Turkse automobilisten claxonneren voor het inhalen. Dit is niet bedoeld om u op te jagen, maar als kennisgeving: het is gebruikelijk dat men ruimte maakt voor de inhalende automobilist. Ook het driebaanssysteem, waarbij in beide richtingen wordt ingehaald, vraagt enige gewenning. Rijd hierbij ver naar rechts, zodat de inhalers genoeg ruimte hebben.

Verkeersregels: de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom is 50 km/u, op autowegen 90 km/u, en op snelwegen 130 km/u. Autogordels zijn verplicht en de alcohollimiet is 0,5 promille (bij een ongeval betaalt de verzekering alleen uit bij een promillage van 0). De verkeersborden komen overeen met die in West-Europa.

Ongeval: in het geval van schade die onder een aansprakelijkheids- of cascoverzekering valt, moet de politie proces-verbaal opmaken. Hierbij wordt altijd een alcoholtest afgenomen. Bij een ernstig ongeval of persoonlijk letsel kunt u het best via het consulaat (adres zie blz. 25) een Nederlandstalige advocaat inschakelen om u terzijde te staan. Stel in ieder geval ook meteen het verhuurbedrijf op de hoogte.

Feestdagen

De officiële feestdagen hebben in Turkije vaak het karakter van een volksfeest. Veel Turken zijn op zo'n dag bijvoorbeeld

's ochtends aanwezig bij een grote optocht van scholieren die samenkomen bij een monument voor Atatürk, waar patriottische toespraken worden afgelezen, en vieren de rest van dag feest. Een interessante feestdag is 'Kinderdag' in april, met optredens van dansgroepen in oude klederdracht.

1 januari: Nieuwjaar; oudejaarsavond wordt alleen in de grote steden gevierd.

23 april: Kinderdag en de dag van de nationale souvereiniteit. Uitvoeringen van kinderdansgroepen.

19 mei: dag van de jeugd en van de sport. Optredens van jongerengroepen en sportverenigingen.

30 augustus: dag van de overwinning (*zafer bayramı*). Optochten en militaire parades.

29 oktober: dag van de republiek (*cumhuriyet bayramı*). Optochten en militaire parades.

Feesten en festivals

Religieuze feesten

Religieuze feestdagen worden aan de hand van de islamitische kalender vastgesteld, en schuiven daardoor elk jaar tien tot elf dagen naar voren.

Ramadan: in 2014 vanaf 28 juni, in 2015 vanaf 18 juni. In de vastenmaand mogen moslims tot zonsondergang niet eten, drinken, roken en seks hebben. In vakantieplaatsen is hier over het algemeen weinig van te merken, maar in

Festivals aan de Turkse westkust

Januari: Efes Deve Güreşi, kamelenwedstrijd in Selçuk

Maart: feest ter herdenking van de Slag om Gallipoli in Çanakkale (18 mrt.)

Mei: Marmarisfestival (www.marmarisfestival.com)

Juni: International İzmir Festival, tot september (www.iksev.org) met voorstellingen in het antieke theater van Efeze; Gold Pigeon Music Festival in Kuşadası

Juli: Sea & Music Festival in Çeşme

Augustus: Bodrum Festival; Foça Rock Festival; Troje Festival in Çanakkale

het binnenland houdt de bevolking zich strikt aan deze voorschriften. Overdag zijn de meeste cafés dan gesloten en na zonsondergang is het er stampvol.

Şeker Bayramı: in 2014 vanaf 29 juli, in 2015 vanaf 17 juli. Tijdens het Suikerfeest, dat drie dagen duurt, viert men het einde van de vastenmaand ramadan. De kinderen krijgen snoepgoed, volwassenen kopen nieuwe kleren en iedereen geeft zich over aan overvloedige maaltijden.

Kurban Bayramı: in 2014 vanaf 6 okt., in 2015 vanaf 23 sept. Het Offerfeest is het belangrijkste islamitische feest en herinnert aan Abraham die bereid was zijn zoon te offeren, een symbool van de onderwerping aan Gods wil. Wie het zich kan veroorloven, slacht een dier voor een feestmaal met de hele familie, en schenkt een deel ervan aan de armen.

Volksfeesten en festivals

Een levendige feesttraditie als in Italië of Spanje hoeft u bij de moslimbevolking van Turkije niet te verwachten. In islamitische landen bestaat er, in tegenstelling tot katholieke landen, geen verband tussen belangrijke religieuze dagen en algemene feestdagen. Bij feesten in de privésfeer, zoals naar aanleiding van een huwelijk of een besnijdenis, traden vroeger wel rondtrekkende muzikanten op. Tegenwoordig houdt men zo'n feest, als men het zich kan veroorloven, in een toeristenhotel.

Maar het toerisme heeft wel de aanzet gegeven tot een hele reeks festivals met verschillende soorten concerten (klassiek, popmuziek) en een uiteenlopende reeks evenementen op het gebied van cultuur en sport (zie blz. 22).

Geld

De nationale munteenheid is de Turkse lira (Türk Lirası, TL). De voorgaande Nieuwe Turkse lira (Yeni Türk

Lirası, YTL, van 2005 tot 2009) wordt alleen nog bij de bank gewisseld. De wisselkoers: € 1 = TL 2,73 / TL 1 = € 0,37 (november 2013). In toeristische gebieden is de euro wijdverbreid als alternatief betaalmiddel. Bij de banken zijn geldautomaten beschikbaar voor EC / Maestro-bankpassen. Na een groot aantal gevallen van pinpasfraude hebben veel banken een maximaal opneembaar bedrag per dag ingesteld.

Let op: de geldautomaten bij wisselkantoren zijn bijzonder duur: u betaalt een commissie van soms wel 15% €!

Gezondheid

Voorzorgsmaatregelen

Ernstige verbranding door de felle zon is het meest voorkomende probleem van vakantiegeangers. Om dit te voorkomen is een zonnebrandmiddel met een hoge beschermingsfactor dringend aan te bevelen. Om diarree te vermijden, kunt u het best niet te veel ijskoud drinken nemen. Ondanks het gebruik van chloor is het water in zwembaden niet vrij van ziektekiemen. Sommige ouders laten hun kinderen daarom oordopjes gebruiken om ontsteking van de gehoorgang te voorkomen. Controleer in ieder geval of de inenting (tetanus, difterie en polio) in orde zijn.

Medische zorg

In de steden is goede doktershulp aanwezig. De artsen spreken meestal ook Engels. Let op: de particuliere ziekenhuizen in vakantiegebieden zijn duur en men behandelt er vaak meer dan nodig. U kunt beter naar een goedkoper overheidsziekenhuis gaan. De medische behandeling dient u contant te betalen. Bepaalde kosten worden naderhand door de verzekering in eigen land vergoed tegen overlegging van uw betaalbewijs. Informeer van tevoren bij uw verzekering.

Praktische informatie

Zoekgeraakte kinderen: in de grote eenvormige hotelcomplexen kunnen kinderen die op onderzoek uit gaan gemakkelijk de weg kwijtraken. Het is handig om meteen na aankomst de omgeving en het strand samen met de kinderen te verkennen en oriëntatiepunten aan te wijzen. Het kan ook geen kwaad om hun een briefje mee te geven met de naam van het hotel waar u loeert.

Een extra ziektekostenverzekering voor op reis is aan te raden in verband met de hoge kosten van een ongeval, transport met het vliegtuig terug naar huis of overlijden.

Apotheken

Voor kleine ongemakken kunt u terecht bij een apotheek (*eczane*). Turkse apothekers geven ook medische adviezen en verkopen medicijnen zonder recept tegen een lage prijs (€). Indien de apotheek is gesloten, staat het adres van de waarnemer altijd duidelijk zichtbaar aangegeven op de deur.

Informatie

In Nederland

Turks Verkeersbureau
Hofweg 1c, 2511 AA Den Haag
tel. 070 346 99 98
www.welkominturkije.nl

In België

Turkse Dienst voor Toerisme
Montoyerstraat 4B, 1040 Brussel
tel. 02 513 82 30
www.turizm.gov.tr

In Turkije

In alle grotere plaatsen staat een toeristenbureau (Turizm Danigna Borosu) van de overheid. De medewerkers doen ech-

ter niet veel meer dan het uitdelen van folders. Voor (bijna) alle vragen kunt u ook terecht bij particuliere reisbureaus en reisagentschappen, die tot in de kleinste vakantieplaatsen te vinden zijn.

Op internet

De meeste toeristische sites hebben een Engelse (en vaak ook een Duitse) versie. Bij het zoeken hoeft u zich niets aan te trekken van de bijzondere tekens in het Turkse alfabet; een trema kunt u bijvoorbeeld zonder bezwaar weglaten (dus Gokova in plaats van Gökova).

<http://turkije.startpagina.nl>: op deze website vindt u veel links naar pagina's met accommodatie, restaurants en officiële instanties. Verder zijn er ook links naar websites over specifieke steden of regio's.

www.welkominturkije.nl: site van het Turks Verkeersbureau, met veel toeristische informatie over bestemmingen, bezienswaardigheden en accommodaties in heel Turkije.

www.kultur.gov.tr: Engelstalige website met informatie over alle Turkse regio's, met musea, bijzondere tentoonstellingen en speciale evenementen. U vindt er ook inlichtingen over actuele culturele manifestaties, zoals de data van openluchtfestivals aan de kust. **www.hurriyetaidailynews.com:** Engelstalige site van de grote Turkse krant *Hürriyet*.

Kinderen

Tips vooraf

Alles wat voor kleine kinderen op vakantie nodig is, zoals luiers en babyvoeding, is ook in Turkije te koop, met name in de moderne supermarkten, zoals Migros of Gima, die in alle grotere plaatsen aan de kust te vinden zijn. Neem wel uit eigen land een zonnebrandmiddel met een hoge beschermingsfactor mee; dit is erg duur in Turkije.

Ook badschoentjes en middeltes tegen lichte kwalen en verwondingen zijn handig. Het is aan te raden om voor kleine kinderen 's zomers in ieder geval een muskietennet mee te nemen, want de muggensteken veroorzaken bij baby's vaak enorme bulten.

Zonnebrand

's Middags tussen 12 en 15 uur zijn de zonnestralen aan de Turkse westkust te fel voor de kinderhuid. Zelfs een T-shirt biedt dan onvoldoende bescherming tegen de zon; de uv-straling wordt slechts voor 30% tegengehouden. Een zonnebrandmiddel met een hoge beschermingsfactor (30-60) is dan ook beslist noodzakelijk.

Turkse kinderen slapen 's middags en blijven daarna tot middernacht op de been – als het een beetje kan, is het handig om dit ritme over te nemen.

Activiteiten

Waterpretparken: bij Kuşadası (zie blz. 66) en Marmaris (zie blz. 104) zijn grote waterpretparken met avontuurlijke glijbanen voor grotere, en aangepaste voor kleine kinderen.

Kasteel van Bodrum: een schitterende ridderburcht (zie blz. 80) met exposities over onderwaterarcheologie en enge kerkers.

Zeilexcursie: dagtocht met een boot naar grotten en baaien (zie blz. 86).

Uit eten

In restaurants zijn de kelners vrijwel altijd bijzonder aardig tegen kinderen. Veel restaurants hebben kinderstoelen, en anders wordt er wel geïmproviseerd. Speciale gerechten voor kinderen zijn er zelden, maar meestal staat er wel pizza, spaghetti of een hamburger op de kaart; zelfs aan speciale wensen voldoet men

Veiligheid en noodgevallen

Elk jaar staan in de media helaas berichten over dodelijke slachtoffers onder toeristen in Turkije. Meestal gaat het daarbij om sportieve activiteiten of tochten in afgelegen bergstreken. Houd er daarom rekening mee dat de veiligheidsvoorschriften in Turkije niet helemaal met die in West-Europa te vergelijken zijn. Zo zijn kastelen en ruïnes niet beveiligd tegen ongevallen: in Turkije is iedereen zelf voor zijn lijfsbehoud verantwoordelijk. Excursies naar afgelegen bergstreken zijn onder leiding van een gids in ieder geval veiliger.

Wat ernstige misdrijven betreft is Turkije heel veilig. Bedrog geldt hier echter niet als een vergrijp: wie niet goed oplet, heeft dat aan zichzelf te wijten. Op drukke plaatsen in toeristische gebieden, zoals in de smalle straatjes van Bodrum en Marmaris, moet u iets beter op uw waardevolle spullen letten.

Politie: 155; **Verkeerspolitie:** 154; **Jandarma-politie:** 156

Brandweer: 110; **Ambulance:** 112

Turkse automobilistenclub (TTOK): İzmir, tel. 0212 282 8140

ANWB İzmir: via ANWB Alarmcentrale, tel. +31 70 314 14 14

Alle bankpassen / creditcards blokkeren: tel. +31 (0)20 660 06 11, zie ook www.pasblokken.nl of tel. +32 (0)70 34 43 44, zie ook www.cardstop.be

Consulaat Nederland: in İzmir – Cumhuriyet Meydanı, Meydan Apt. 11/5, Pasaport 35210 İzmir, tel. 0232 464 02 01; in Marmaris – p/a MTS Tourism and Travel, Cildir Mah. 159 Sokak 23/1, 48700 Marmaris, tel. 0252 413 26 91.

Consulaat België: in İzmir – Gaziosmanpaşa Bulvarı No: 10/1, Batı İş Merkezi Kat: 6 Daire: 607, Alsancak İzmir, tel. 0232 463 47 69.